

hvortil det ærede Medlem sigtede, fuldstændigt falde, medens man dengang fyldestgjorde andre af de Fordringer, som vare opstillede i Dagsordenen af 1856. Hvorfor lod man det dengang falde? Det ærede Medlem anførte selv, at den Grund, som efter hans Mening havde været den afgjørende i saa Henseende, var Modstanden derimod fra, om ikke alle, saa dog Fleertallet af Godseiernes Side. Men kunde man dengang, i 1861, betragte den omtalte Deel af Dagsordenen fra 1856 som ikke bestaaende eller ialfald som ikke trængende til at træde i Kraft, saa veed jeg ikke, hvorfor man nu i 1870 skulde vise nogen overdreven Pietet for den paagældende Bestemmelse. Det ærede Medlem gjorde, saa forekom det mig, opmærksom paa, at man i 1856 netop havde eftertraktet og troet gennem den nævnte Dagsorden at kunne opnaae en Overeenskomst, og at Forudsætningen om Muligheden af en Overeenskomst netop var det, der fremkaldte Dagsordenen af 1856. Dgaa jeg troer, at det kun er derved, man kan forklare sig, at en Dagsorden som den nævnte blev vedtagen eenstemmig. Men af denne Grund er den Eenstemmighed, som blev brugt som en saa stærk Støtte for Dagsordenen af 1856, netop en meget stor Svagbed ved samme. Jeg troer, at denne Eenstemmighed maa forståes og fortolkes paa samme Maade som den Eenstemmighed, hvormed det her foreliggende Lovforslag er blevet sendt fra Folkethinget til Landstinget, det vil sige, som en Eenstemmighed med alle mulige Forbehold bagved. Tanken om en Overeenskomst laae bagved Beslutningen af 1856, paa samme Maade, som det forekommer mig, at den ærede Landsthingsmand nu i 1870 har antydnet, at han ogsaa nu, hvis der forelaa en Udsigt til en Overeenskomst, vilde kunne gaee en lignende Vej. Den ærede Landsthingsmand fremhævede, og det med fuld Bøie, at de tilfældig tilstedeværende Godsetere i Landstinget ikke have noget Mandat til paa de samlede Godseieres Vegne at gaee ind paa en Overeenskomst, ligesaa lidt som de tilfældig tilstedeværende Fæstere her eller i Folkethinget have noget Mandat til at gaee ind paa en saadan Overeenskomst paa Fæsternes

Vegne. Men han tilføiede, at for ham vilde det dog have havt ikke saa Lidet at betyde, om den ene Godseier her i Thinget efter den anden havde reist sig op og udtalt, at han for sit Vedkommende vilde kunne slutte sig til det foreliggende Forslag. Deri vilde den ærede Landsthingsmand have seet en Antydning af, at Lovforslaget, ophøiet til Lov, maatte kunne have løst sin Opgave paa en for begge Parter nogenlunde tilfredsstillende Maade. Nu vel, jeg staaer i den Formening, at et lignende Hensyn til en mulig Overeenskomst stod bagved eller rettere laa forud for Overeenskomsten af 1856. Men ogsaa dette forekommer mig da end mere at støtte min Paastand om, at Beslutningen af 1856 ingenlunde har nogen lovmæssig Hellighed, har nogen saadan Hellighed, at det skulde være en Forbrydelse eller en Fornægtelse af sig selv nu at gaee i en anden Retning.

Dette var den ene, og saavidt jeg forstod den ærede Landsthingsmand, den væsentligste Anke fra hans Side mod den af Fleertallet i Udvalget foreslaaede Dagsorden. Den anden Anke mod den — der desuden er fremkommen fra flere andre Sider — er den, at den af Fleertallet foreslaaede Dagsorden ikke vil svare til den Hensigt, hvori den aabenbart er stillet — jeg siger: aabenbart er stillet, fordi jeg troer, at Ingen kan tvivle paa, at naar den ærede Ordfører siger: „Det er Meningen“, det da ogsaa ikke alene har været hans egen, men ogsaa de øvrige Medlemmers Hensigt og Mening, idet de stillede den. Meningen har været den, at man troede gennem en motiveret Dagsorden som den foreslaaede at kunne neutralisere de skadelige Virkninger af Lovforslagets Indbringelse og Drøftelse i denne Samling, at man kunde, om jeg saa maa sige, bringe Tilstanden tilbage til, hvad den var, førend dette Lovforslag eller lignende Lovforslag bleve indbragte og behandlete i Rigsdagen paa den Maade, som har fundet Sted. Derved vilde jo den gode og jevne Overgang af Fæste til Selveiendom ad Frivillighedens Vej kunne fortsættes, hvilken jeg ligesom den ærede Ordfører frygter for allerede nu i en væsentlig Grad er bleven standset ved, hvad der er fremkommet. Dette har altsaa været Hensigten med